

Nyt fra historisk Videnskab.

Kun 42 Aar gammel afgik Professor Johan Plesner ved Døden efter en Operation for Blindtarmsbetændelse — samme Dag som Aarhus Universitet fejrede sin 10 Aars Stiftelsesdag. Dette mistede herved en af sine dygtigste Lærere, vi andre en god Ven og Kollega og dansk Historieforskning et af sine Fremtidshaab.

Plesners Produktion var ikke imponerende. Han var kommet ind paa Studiet ad Omveje og havde oprindeligt tænkt sig en Tilværelse som malende Kunstner. Men Evnerne slog efter hans egen Opfattelse ikke til, og Trangen til Forskning drog ham bort fra Kunstnerbanen og ind paa Historiens Gebet, hvor han med Rette mente at kunne præstere det helt gode og skabe større Fylde i sin Tilværelse. Efter at have taget Magisterkonferens drog han som Rockefellerstipendiat til Firenze, hvor han under Prof. Ottokars Ledelse kastede sig over Studiet af den italienske Bykultur. En Frugt heraf var Disputatsen *L'émigration de la campagne à la ville libre de Florence au XIIIe siècle* (1934), et Værk, bygget paa et stort Arkivmateriale, skarpsindigt og metodisk ypperligt behandlet, men for vidtrækkende i sine Konklusioner. Plesners kunstneriske Anlæg var baade hans Svaghed og Styrke, de gav ham Intuition og Iderigdom, men løb undertiden af med ham, saa han kom i Strid med de strenge Principper for historisk Forskning, som Videnskabsmanden i ham krævede respekteret. Det skabte en Spaltning i Sindet, som han led under, og som sled stærkt paa hans svage Fysik. Plesner var en endog usædvanlig ringe Taler, men ikke desto mindre en fremragende Pædagog. Studiekredsen var hans Speciale, og blandt en Kreds af Studenter udfoldede han sine allerbedste Egenskaber som Lærer og Historiker. Men hans Universitetsarbejde, først (1934) som Docent og senere (1937) som Professor tog haardt paa ham. Sin videnskabelige Forskning fik han dog stadig Kræfter til at fortsætte, og i 1938 kom i Acta Jutlandica en større Redegørelse for Arno-

dalens Opdyrkning og Firenzes administrative Forhold, *Una rivoluzione stradale del Dugento*, samt (1935) *Studier i dansk og nordtysk Teglstensarkitektur* i Scandia. Derudover indskrænker Plesners Produktion sig til et Par kunsthistoriske Afhandlinger og en Redegørelse for Partidannelsen i de slesvigske Provinsialstænder i Sønderjyske Aarbøger (1925). Albert Olsen.

Inden for den store Kreds af Venner, som Per Olof v. Tørne havde i alle de nordiske Lande, maatte Budskabet om hans pludselige Død 23. Okt. 1940, vække dyb Sorg. Det var da kun et Aar siden, han paa det sidste skandinaviske Historikermøde i København havde været Deltagernes Ordfører ved Festen i Raadhushallen og med sin sædvanlige repræsentative Evne løst denne Opgave spirituelt og humorfyldt, ligesom han i et dygtigt Foredrag (*Konungs edsöre*) havde ydet sit Bidrag til de egentlige Forhandlinger. v. Tørne var overhovedet et trofast og aktivt Medlem ved de nordiske historiske Møder, ligesom han deltog ivrigt i Historikernes internationale Samarbejde og i de internationale Kongresser. Blandt Finlands Historikere var han maaske den, som havde de videst spændende Interesser og stærkest Trang til at knytte personlige Forbindelser uden for sit Lands Grænses.

Dette Aandspræg var dybt indgroet hos ham, thi da han for over en Menneskealder siden (1907) kastede sig ind i Videnskaben, var det med et Emne fra Italiens Historie i d. 16. Aarhundrede, om Kardinalministeren hos Pave Gregor XIII, *Ptolemeo Gallio*. Denne Doktorafhandling, der byggede paa selvstændige Studier i de italienske Arkiver og bringer meget nyt og værdifuldt frem, er tillige saa klar i sin Opbygning og saa elegant i sin Form, at den med Rette har hævdet sig gennem Aarene. v. Tørne fortsatte sine verdenshistoriske Studier med et endnu større anlagt Værk: *Don Juan d'Autriche et les projets de conquête de l'Angleterre I—II* (1918 og 1928). Ogsaa dette Værk rummer mange hidtil ukendte Oplysninger og mange selvstændige Iagttagelser, selv om det i Kompositionens Fasthed ikke staar helt paa Højde med det førstnævnte og heller ikke er ganske fejlfrit. Disse Svagheder beror formentlig ikke alene paa de iøjnefaldende Vanskeligheder, som det altid maa frembyde for en Forsker i et afsidesliggende nordisk Land at ville drive almenhistoriske Studier, men ogsaa paa de mange forskellige Gøremaal, der efterhaanden kom til at hvile paa Forfatterens Skuldre og hindrede Fordybelsen i et enkelt Emne. Alligevel er »Don Juan d'Autriche« almindelig anerkendt som Hovedværket om denne mærkelige Personlighed, og